

**PLATAFORMA CÍVICA PER A LA DEFENSA DE TORRE NEGRA I
RODALIES: ANÀLISI DE L'ACCIÓ COL·LECTIVA**

Teories de l'Acció Col·lectiva. Grup 1

Curs 2007 - 2008

Manuel Domínguez i Jimeno

Jesús Grau i López

Arnau Guix i Boira

Índex de continguts

<i>Introducció</i>	3
<i>1. El conflicte</i>	4
1.1. Presentació del conflicte	4
1.2. Descripció del bé a estudiar	4
1.3. Actors implicats	6
1.4. Distribució de costos i beneficis del bé públic	8
1.5. Descripció de la plataforma	8
1.6. Cronologia de l'acció col·lectiva de la Plataforma	9
<i>2. Xarxa d'actors</i>	13
2.1. Costos i beneficis dels diferents actors	13
<i>3. Motivacions per la cooperació</i>	15
3.1. La cooperació com a fenomen social	15
3.2. Conceptes bàsics	16
3.3. Motivacions per a la cooperació	17
<i>4. Aplicació de models</i>	20
4.1. El model de llindars	20
<i>Conclusió</i>	22

Introducció

En aquest escrit intentarem plasmar l'esquema del treball que ja hem exposat però, com s'ha dit que semblava més un treball de Polítiques Públiques que no un de Teoria de l'Acció col·lectiva, introduïrem alguns canvis.

El nostre treball parteix de l'esquema dictat a classe i es divideix en quatre punts principals.

El primer, a mode d'introducció, presenta el conflicte perquè, sense conflicte, molt possiblement no hi hauria acció col·lectiva de cap mena. Una vegada hem explicat el conflicte i els seus antecedents, hem definit la naturalesa del bé públic en qüestió. També aquí i, partint de l'altra observació que s'ha fet, que la peculiaritat del nostre treball és que els partits estan alineats amb la Plataforma, hem intentant aprofundir en aquest tema i distingir entre l'acció col·lectiva i les polítiques públiques.

El segon punt tracta de la xarxa d'actors que intervenen en el conflicte i pretenem, no només una enumeració, sinó que busquem estudiar les seves interaccions. Tot a partir de la consideració dels costos i beneficis dels participants.

El tercer punt inclou una breu introducció sobre la cooperació com a fenomen social, el bagatge conceptual de la teoria i finalment expliquem les motivacions per a la cooperació. També incorporem en aquest punt l'anàlisi d'uns actors ben especials, els free riders que prèviament han estat definits en la part conceptual.

El quart punt és l'aplicació d'un model teòric, tractat a classe, a l'acció col·lectiva estudiada per aportar més llum al fenomen concret i comprovar la utilitat de la teoria.

El treball es tanca amb una conclusió simètrica a la present introducció.

1. El conflicte

1.1. Presentació del conflicte

La Plataforma Cívica per a la Defensa de Torre Negra i Rodalies es constituí el febrer de 1994 al municipi vallesà de Sant Cugat del Vallès per a demanar la protecció de l'àrea forestal de Torre Negra, un espai de 165 hectàrees situat a la falda de Collserola i que constitueix el camí d'accés natural a Collserola des de la plana vallesana. Més concretament, els dos objectius principals de la Plataforma Cívica són els següents: d'una banda, que els terrenys que conformen Torre Negra passessin a tenir la qualificació de sòl no urbanitzable, i per l'altra, l'elaboració d'un Pla especial de protecció. Aquest segon objectiu roman, a data d'avui, sense haver-se aconseguit. En canvi, el primer objectiu s'aconseguí l'any 2003, quan el Pla General Metropolità fou modificat, passant els terrenys de Torre Negra a tenir la qualificació de zona agroforestal, amb la consegüent prohibició de construir.

Ara bé, aquest canvi de qualificació urbanística no ha esvaït l'amenaça que sobre Torre Negra pesa des que, l'any 1986, el grup immobiliari Núñez i Navarro comprés el 42% de la superfície total amb la intenció de procedir a la seva urbanització. Amb aquesta compra s'inicia un llarg conflicte entre propietaris dels terrenys, amb Núñez i Navarro al capdavant, i el consistori santcugatenc, on tots els partits presents s'oposen a la urbanització de l'indret, que encara dura avui dia, i que ha donat a lloc a diverses sentències i interlocutòries dels tribunals, com ara el Tribunal Suprem i el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya. És precisament, una interlocutòria d'aquest últim, de data de 4 de desembre de 2007, la que obliga a l'Ajuntament de Sant Cugat del Vallès a tramitar el Pla d'Actuació Urbanística presentat per Núñez i Navarro conforme a la normativa de l'any 1998, quan el sòl de Torre Negra era urbanitzable. Malgrat, aquesta enèsima batalla perduda als tribunals, tant l'Ajuntament de la ciutat, com la Plataforma Cívica per a la Defensa de Torre Negra i Rodalies han continuat la seva lluita en pro de la protecció de Torre Negra.

1. 2. Descripció del bé a estudiar

El nostre grup s'ha proposat estudiar Torre Negra com a bé públic. Seguidament intentarem justificar perquè creiem que Torre Negra i les seves rodalies entren dins d'aquesta categoria de béns.

Primer reproduïm el quadre de Mankiw perquè dona la visió clàssica dels diferents tipus de béns d'acord amb les dues categories de rivalitat i exclusió:

Quatre tipus de béns segons Mankiw[1]

		RIVAL	
		SI	NO
EXCLUSIÓ	SI	Béns privats	Bé públic de mercat
	NO	Béns comunals	Béns públics purs

Després citem Stiglitz per la claredat de la distinció entre bé públic i bé privat que és fonamental per al nostre treball. Diu "Para distinguir entre bienes privados y bienes públicos, los economistas se hacen dos preguntas básicas. En primer lugar ¿tiene el bien la propiedad de consumo rival?. **Consumo rival** significa que si un bien es utilizado por una persona, no puede ser usado por otra. En cambio el consumo no rival se refiere a los casos en que el consumo de una persona no impide o reduce el de otra. El ejemplo clásico de consumo no rival es la defensa nacional [...] Esta característica diferencia claramente los bienes públicos de los bienes privados [que tienen consumo rival]. La segunda pregunta que nos hacemos para distinguir entre los bienes privados y los públicos se refiere a la propiedad de **exclusión**. ¿Es posible excluir a una persona de los beneficios de un bien público (sin incurrir en grandes costes) ?. [...] Es evidente que si la exclusión es imposible, también lo es la utilización del sistema de precios, ya los consumidores no tienen ningún incentivo para pagar. En cambio, los bienes privados siempre tienen la propiedad de exclusión." [2]

En el cas de Torre Negra i rodalies, nosaltres vàrem pensar al principi que la Plataforma Cívica defensava dos béns: un, l'edifici i l'espai verd adjacent, i l'altre, la ruta d'accés al parc de Collserola des de Sant Cugat. Després, ens vàrem adonar que ens havíem equivocat en assenyalar com els béns públic en discussió un terreny concret i un accés des d'un punt, és a dir, béns de naturalesa material. La idea de bé públic que està en joc és molt més abstracta: preservar l'espai en general és un bé públic en si mateix. Al respecte recordem com el líder de la Plataforma ens va dir a l'entrevista que la seva primera idea era molt pura, despertar en la gent la inquietud per la preservació de la natura com a escenari d'una vida plena per a l'home. Ecologista convençut, deia, es tractava de salvar el planeta, de despertar la consciència ecologista en tothom.

Salvar la natura, no un lloc concret, és un bon exemple de bé públic pur. Que hom passegi

pel parc, respiri l'aire pur o contempli el paisatge no esgota cap d'aquestes externalitats positives, no hi ha rivalitat. D'altra banda, essent un espai valorat com a natural i de lleure, no hauria de ser d'accés restringit als seus propietaris. I és precisament en aquest punt que apareix a poc que reflexionem un aspecte a subratllar que va canviant a mida que evoluciona el conflicte i els actors implicats.

De bon principi, l'espai de què parlem és un bé privat que és utilitzat de manera que no impedeix un gaudi públic. L'ús agrari o l'aprofitament forestal no coarten l'ús com a espai de lleure, com a paisatge o de la manera que es vulgui, tot facilitat per la xarxa de camins de tradició pública.

Després, per raons de mercat, els titulars dels dret de propietat volen canviar l'ús i amb una promotora d'habitatges pel mig, es passa a planificar la construcció d'una urbanització d'extensió indefinida. En aquest moment es trenca la compatibilitat amb l'ús públic anterior i sorgeix el conflicte que provoca l'acció col·lectiva protagonitzada per la Plataforma Cívica d'una banda contra l'Associació de Propietaris coaligats amb la constructora Núñez i Navarro.

Transcorreguts quinze anys de conflicte, la Plataforma reivindica que les rodalies de Torre Negra, convertit en Parc Rural i Forestal, formin part del Parc de Collserola, a punt de ser declarat "Parc natural" per la Generalitat de Catalunya, que és el grau de protecció més alta que reconeix la legislació catalana. Els propietaris, per contra, continuen defensant el seu dret a utilitzar aquell espai de la manera adequada als seus interessos, però l'Associació de Propietaris ha acabat flexibilitzant la seva posició i el web acabat d'obrir ofereix edificar tan sols un 16% de l'espai disponible i cedir la resta al municipi en condicions que no s'especifiquen però evidentment per a l'ús públic.

En conclusió, al final del període i si prosperés la negociació es tractaria, doncs, d'un espai d'ús públic i privat i d'alguna manera retornaríem a la compatibilitat d'usos del principi.

1.3. Actors implicats

Un cop fixat el context del conflicte i identificat el bé públic en joc, el pas següent és entrar a detallar els diferents actors que s'integren en cada una de les dues parts en conflicte ja presentades.

Entenem per actors qualsevol col·lectiu organitzat amb voluntat d'articular interessos, realitzar accions en la seva defensa i interactuar amb la resta d'actors públics o privats.

Fem un esquema per visualitzar el conjunt d'actors en aquest cas.

A favor de Torre Negra, bé privat	A favor de Torre Negra, bé públic
Associació de Propietaris Núñez i Navarro	Associacions integrades a la Plataforma Cívica en defensa de Torre Negra i Rodalies Seccions locals dels partits polítics amb representació municipal Comissió de govern i plenari de l'Ajuntament de Sant Cugat Diputació de Barcelona Generalitat de Catalunya

Núñez i Navarro va adquirir fins un 42% dels terrenys i comptava amb el suport d'una associació de propietaris que controlava un 50% de les 165 ha. de les rodalies de Torre Negra i hi havia constituïda una segona associació de propietaris contrària. Actualment, Núñez i Navarro i l'associació amiga controlen ja el 75% dels terrenys i l'altra associació de propietaris s'ha sumat al bàndol contrari. Caldria convenir que el silenci dels grups d'interessos lligats a la propietat immobiliària, que ens ha confirmat l'actual portaveu de la Plataforma a l'entrevista, sobtà i s'ha d'entendre com un indicatiu de la fortalesa de la reivindicació.

A favor de la Torre Negra hi ha dos blocs clarament diferenciats. D'una banda, una plataforma ciutadana, una federació d'associacions preexistents vinculades temporalment per un objectiu comú i amb una organització flexible i oberta. D'altra banda, un conjunt de institucions de nivells diferents però totes amb una organització estable i molt formalitzada, des de partits polítics fins institucions de govern a nivell local i nacional.

La unanimitat social i política d'aquest darrer bloc explicaria, segons en Lluís Llerena, que Núñez i Navarro s'hagi retirat de la primera línia per llançar una gran campanya a nivell de carrer, com si fos una plataforma més, per legitimar la seva posició. Com expressa millor que nosaltres, el web, no es vol guanyar només als tribunals, es vol guanyar la ciutadania de Sant Cugat.

1.4. Distribució de costos i beneficis del bé públic

Abans d'explicar l'acció col·lectiva, sintetitzarem costos i beneficis en un quadre general de doble entrada considerant exclusivament costos i beneficis a nivell local, encara que es podrien

també analitzar a nivell general de Catalunya, però, en tot cas no serien més que una ampliació dels locals.

Estructura de costos i beneficis del Parc Rural i Forestal de Torre Negra

Beneficis	Costos
Gaudir d'un pulmó verd en un àrea densament poblada	No hi ha construcció privada, no activitat econòmica, no creació llocs de treball, contribució a la crisi del sector Indemnitzacions a la promotora per la no admissió a tràmit del PAU Cost de les indemnitzacions que per raons expropiatòries haurà d'assumir l'administració al nivell corresponent

1.5. Descripció de la plataforma

La Plataforma en defensa de Torre Negra i Rodalies integra 80 entitats majoritàriament radicades a Sant Cugat. Hi ha organitzacions ecologistes o relacionades amb activitats que tenen a veure amb el medi natural. Entre les primeres destaca, com en tantes altres plataformes, la presència d'ADENC. Entre les segones, un tipus d'institució que, a través de la seva representació local, tampoc falta mai, el Club Muntanyenc de Sant Cugat. La resta són organitzacions cíviques, veïnals, culturals, lúdiques i agrupacions polítiques, sindicals, grups d'interessos, totes elles d'abast local. A escala més petita, hi ha entitats de barri, comunitats educatives, casals de gent gran o associacions vinculades a establiments particulars o formades a l'entorn d'activitats sectorials o molt circumscrites. Hi ha representants d'associacions de joves pagesos. Per altra part, hi ha entitats no adscrites a la Plataforma que hi col·laboren ocasionalment o realitzen activitats paral·leles; aquest és el cas de l'Assant Cugat.

Com ja es va assenyalar el dia de l'exposició oral per part del professor, una peculiaritat del cas estudiat és que no sols la Plataforma gaudeix d'un ampli suport social, cosa bastant comuna,

sinó que també hi ha unanimitat dels grups polítics i les institucions locals, provincials i nacionals en preservar Torre Negra i rodalies com a part integrant del futur Parc Natural de Collserola.

1.6. Cronologia de l'acció col·lectiva de la Plataforma

La mobilització ciutadana per a protegir l'àrea forestal de Torre Negra va començar el novembre de l'any 1993, quan l'entitat organitzadora, la Casa de Cultura de Sant Cugat, escollí "Torre Negra forestal" com a lema de la Festa de la Tardor. Va ser en el marc d'aquesta festa tradicional de la ciutat que es van llançar els primers eslògans contra l'operació de compra de terrenys que havia posat en marxa Núñez i Navarro. Així mateix, en aquesta festa es van recollir 10.000 signatures en pro de la protecció d'aquesta zona en una ciutat de poc més de 50.000 habitants.

Mesos més tard, el febrer del 1994, es va anar un pas més enllà en l'organització d'aquesta mobilització ciutadana amb la creació de la Plataforma Cívica per a la Defensa de Torre Negra i Rodalies. Aquesta plataforma neix amb dos objectius concrets, canviar la qualificació de sòl urbanitzable no programat, la categoria assignada a la zona pel Pla General Metropolità de 1976, a no urbanitzable, i elaborar un pla especial de protecció.

Un any després, i amb ocasió de les eleccions municipals, el maig de 1995, la Plataforma aconseguí que les seves demandes siguin assumides per tots els grups polítics del consistori. Això pot ser interpretat de dues maneres, com un èxit atribuïble a l'acció reivindicativa de la Plataforma que hauria aconseguit moure els polítics locals o com una confirmació d'allò que indicava la Festa de Tardor, que, a l'origen de tot, hi ha una societat civil cohesionada i solidària que genera gairebé immediatament l'organització informal i voluntària dels ciutadans per aconseguir el seu objectiu, la Plataforma Cívica, i, també, de seguida, es fa sentir a nivell polític fins al punt que els candidats a formar part del consistori, la institució representativa de la comunitat local i alhora l'òrgan de govern, no poden defugir el compromís amb la defensa de Torre Negra, si volen guanyar les eleccions. En un o en altre cas, és característic de l'acció col·lectiva que estudiem aquesta estreta connexió amb la política local. Podem afirmar, doncs, que des d'ençà s'estableix una certa relació de col·laboració entre la Plataforma i els diferents grups polítics que integren l'Ajuntament de Sant Cugat del Vallès.

Aquesta col·laboració s'institucionalitzà el 22 de novembre d'aquell any, un cop constituït l'Ajuntament resultat de les eleccions, es forma la Comissió de seguiment Rodals de Torre Negra, integrada per l'equip de govern municipal, per l'oposició i per la Plataforma. Es confirma, en definitiva, aquesta politització i unanimitat a l'entorn de Torre Negra.

És possible que la integració en aquesta Comissió hagi condicionat l'acció col·lectiva de la Plataforma els anys següents, almenys fins el 1998. Es poden distingir dos tipus d'activitat que es desenvolupen de forma paral·lela i es reforcen entre elles: el treball quotidià d'un grup reduït de tècnics membres de la Plataforma en funció de la presència dins l'ajuntament i l'organització periòdica d'actes col·lectius que convoquen a la ciutadania amb un gran ressò mediàtic.

Un exemple de la primera activitat s'evidencia quan el juliol de 1996, l'ajuntament aprova el plec de condicions per a la realització d'un estudi interdisciplinari sobre la zona on hi col·laboren membres de la Plataforma i persones afins. Aquesta iniciativa, que tracta de recollir la documentació necessària per a tramitar el canvi de qualificació és la resposta institucional a l'aparició el desembre de 1995 d'una promotora d'habitatges a Torre Negra, "Mont, S.A", del grup Núñez i Navarro que demana que es programi el sector de Torre Negra a l'Ajuntament de Sant Cugat. Un exemple de la segona, el 2 de febrer de 1997, és la convocatòria d'un dels seus actes multitudinaris per la Plataforma, una Marxa Unitària a la qual assisteixen més de 3.000 persones, una mostra de participació no convencional i de protesta contra l'agressió al Pi d'en Xandri i en defensa del patrimoni forestal de Torre Negra.

La complementarietat entre les dues línies d'acció és clara. L'agressió i la resposta ciutadana precipiten el lliurament de l'estudi per l'equip redactor el mes de març de 1997 i la iniciativa del consistori el desembre del mateix any, un primer tràmit per aconseguir la qualificació de no urbanitzables dels terrenys reivindicats i modificar així el PGM de 1976. Una comunicació que signa ADENC, en nom de la Plataforma, sobre aquest acord afirma que cal superar l'etapa "estrictament reivindicativa" i que cal generar una "il·lusió col·lectiva", engrescar la ciutadania a participar en les decisions sobre el futur Parc rural i decidir entre el manteniment de la propietat privada a Torre Negra o pensar en l'adquisició de part dels terrenys per les administracions.

Aquest consens assoleix el seu clímax alhora que apareixen els primers senyals de divisió l'any 1998. El factor desencadenant és una sèrie de canvis legislatius, que aniran inclinant la balança en favor de la propietat privada partidària de la urbanització dels terrenys. El Decret Llei 5/1996 i la Llei 7/1997, de Mesures Liberalitzadores en Matèria de Sòl i Col·legis Professionals, suprimeix la distinció existent fins aleshores entre sòl urbanitzable programat i sòl urbanitzable no programat, tot establint un règim transitori que habilita els propietaris a presentar Plans d'Actuació Urbanística (PAU) directament davant les Administracions Públiques. La Llei 6/1998, de 13 d'abril, sobre Règim del Sòl i Valoracions recull de nou aquests canvis. Acollint-se a aquesta normativa, MONT, SA., presenta un primer PAU per a construir habitatges a Torre Negra el 31 juliol de 1998.

Aquesta iniciativa incidia de manera diferent en l'Ajuntament i en la Plataforma. El primer quedava abocat a una posició difícil perquè des del punt de vista legal, estava obligat a tramitar el

PAU al qual no es podia aplicar els canvis de qualificació de forma retroactiva. No passava el mateix amb la segona que no tenia motius per cedir en les seves posicions. D'altra banda, en entrar a concretar els límits de la zona a requalificar i protegir, tampoc Ajuntament i societat civil estaven totalment d'acord. L'octubre de 1998, ecologistes d'ADENC i membres del Grup de Natura del Club Muntanyenc de Sant Cugat van aturar les màquines que iniciaven les obres d'una urbanització lligada al Club de Golf Sant Cugat. L'Ajuntament havia concedit la llicència d'obres pertinent però la Plataforma considerava que la zona anomenada Costa de Golf i Torre Negra formaven part d'una mateixa unitat natural i paisatgística i com les dues havien de ser protegides, denunciaren la incongruència de l'Ajuntament i l'opacitat de la concessió del permís d'obres. En paral·lel, ADENC i el Grup de Natura del Club Muntanyenc de Sant Cugat, entitats membres de la Plataforma, van interposar un recurs contenciós administratiu contra la llicència d'obres concedida pel Consistori.

En aquest context, s'ha de col·locar, l'oferta de Núñez i Navarro, presentada directament a la Comissió de Seguiment, el 19 de gener de 1999, un dia abans que l'Ajuntament fes el darrer tràmit a nivell municipal per canviar el PGM, que la Generalitat hauria d'aprovar en darrera instància. La constructora es mostrava disposada a cedir al municipi el 75 % dels terrenys al municipi a canvi de construir-hi el 25% restant. Ajuntament i Plataforma coincidiren un cop més en rebutjar la proposta encara que els arguments fossin diferents.

Ens trobem doncs davant dos processos paral·lels en el temps, d'una banda, la propietat que segueix els tràmits establerts per a poder edificar conforme a la legislació vigent, i de l'altra, l'Ajuntament de Sant Cugat, que intenta fer tot el possible per impedir-ho. S'inicia així un període marcat pel fet que la controvèrsia es dirimeix fonamentalment davant els tribunals, el que fa es que es redueixi la presència pública de la Plataforma.

Durant aquesta etapa de processos judicials entre Ajuntament i propietaris, la Plataforma continua funcionant però la seva acció es veu reduïda en assumir l'Ajuntament la defensa davant els tribunals de la posició conservacionista. Un dels fets més destacats d'aquesta etapa és la creació, l'any 2001, de la Plataforma Cívica per a la Defensa de Collserola. La Plataforma Cívica per a la Defensa de Torre Negra i Rodalies juga un paper fonamental en el procés de formació d'aquesta nova plataforma que agrupa entitats dels diversos municipis que travessa la serra de Collserola, fins al punt de constituir-se en el grup local d'aquesta nova plataforma a Sant Cugat.

L'any 2002, la Plataforma Cívica per a la Defensa de Torre Negra i Rodalies proposa la creació del Parc Rural de Torre Negra i Riera Major, en terrenys no només de Sant Cugat sinó també en altres dins el terme municipal de Cerdanyola del Vallès.

L'any 2003 seria l'any en què la Plataforma veuria aconseguit un dels seus dos objectius inicials, que el sòl fos declarat no urbanitzable. Això succeí el 21 d'octubre de 2003, quan un cop

finalitzats els tràmits instats per l'Ajuntament, el Pla General Metropolità fou modificat, passant els terrenys de Torre Negra a tenir la qualificació de "zona agroforestal", amb la consegüent prohibició de construir. Aquest mateix any, la Plataforma organitza diversos actes, entre ells una visita amb els governs locals de Cerdanyola i Sant Cugat en els límits municipals, aconseguint dels alcaldes el compromís d'endregar la disbauxa urbanística. Així mateix, la Plataforma presenta un document amb "criteris per la regeneració de la riera de Sant Cugat" i organitza sortides i debats arran dels 10 anys de l'inici de la campanya de protecció.

Tornant a l'àmbit judicial, cal esmentar que el conflicte de Torre Negra ha donat a lloc a diverses sentències i interlocutòries dels tribunals, com ara el Tribunal Suprem i el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya. És precisament una interlocutòria d'aquest últim, amb data del 4 de desembre de l'any 2007, la que obliga l'Ajuntament de Sant Cugat del Vallès a tramitar el Pla d'Actuació Urbanística presentat per Núñez i Navarro conforme a la normativa de l'any 1998, quan el sòl de Torre Negra era urbanitzable.

Aquesta darrera resolució judicial ha tornat a revifar el debat ciutadà entorn de la urbanització de Torre Negra. En aquest sentit d'alimentar el debat ciutadà al voltant de Torre Negra, la Plataforma organitza al març i l'abril de 2008, un cicle de debat sota el títol "Torre Negra : espai protegit?". En el primer d'aquests debats, celebrat l'11 de març hi van participar l'alcalde de Sant Cugat Lluís Recoder i els representants dels diferents grups municipals. Alhora, la Plataforma va iniciar una campanya de recollida de signatures en què els signants s'adherien a les al·legacions que la Plataforma Cívica havia realitzat respecte a l'aprovació inicial del Programa d'Actuació Urbanística del sector Torre Negra.

Així doncs, i malgrat aquesta enèsima batalla perduda als tribunals, tant l'Ajuntament de la ciutat, com la Plataforma Cívica per a la Defensa de Torre Negra i Rodalies continuen la seva lluita en pro de la protecció de Torre Negra.

2. Xarxa d'actors

2.1. Costos i beneficis dels diferents actors

Intentarem explicar les interaccions dels actors a partir de la descripció de les seves estructures de costos i beneficis.

D'una banda, com ja s'ha explicat, trobem la Plataforma, un actor altament institucionalitzat perquè ha arribat a transcendir el nivell purament ciutadà per integrar-se en una Comissió de seguiment creada per l'ajuntament on es troben una representació del govern municipal i una representació de l'oposició i a la que s'ha afegit darrerament una representació dels propietaris contraris a l'edificació.

A més d'aquests actors de dimensió municipal trobem que la Generalitat també juga un paper, tot i que no sempre la seva posició ha estat coherent. Per exemple, el conseller Joaquim Nadal de Política Territorial ha donat la raó als propietaris en resposta al recurs d'alçada que aquests van interposar contra resolucions de l'Ajuntament de Sant Cugat. En canvi, el conseller de Medi Ambient, Francesc Baltasar, ha dit que encara que els costos siguin elevats, els beneficis són molt superiors i es va pronunciar en favor de preservar el bé públic disputat.

Un cop enumerats els tres actors principals volem analitzar les estructures de costos i beneficis respectives.

Per una banda, la Plataforma, en formar part de la Comissió de Seguiment ha donat un pas, que tal i com reconeixen els dos entrevistats en resposta a la pregunta sobre el pes creixent dels experts en el seu si, ha suposat d'entrada un cost ja que l'organització a partir de l'any 1997-1998 quan està més implicada en aquella comissió ha renunciat a fer grans mobilitzacions. Això té dues causes. Per una banda, és indubtable que si la Plataforma vol accedir al nivell institucional, ha d'assolir una certa credibilitat en relació als seus interlocutors i ha d'adquirir o demostrar una certa especialització que va en contra de l'esperit participatiu del moviment social que la va originar. Per l'altra part, paradoxalment, com s'ha assolit el primer objectiu fixat, canviar la qualificació dels terrenys de Torre Negra al Pla General Metropolità d'edificables a no edificables, la gent no veu motius per continuar mobilitzada, el que s'afegeix a les dificultats que presenta la participació activa assenyalades abans.

Malgrat aquests costos, la Plataforma ha continuat present i ha aconseguit un gran benefici perquè a més d'assolir el primer objectiu fixat, ha obtingut en la següent etapa iniciada després del 1998, un segon objectiu, l'elaboració d'un pla de protecció integral de la zona, és a dir, una sinergia tal amb els actors institucionals que qualsevol partit i a qualsevol cost protegiran l'espai de Torre Negra, com va dir l'alcalde Recoder i els representants dels diferents partits a nivell municipal. Per tant, el resultat per aquest actor és que tot i que els costos són molt grans, l'èxit és rotund.

Respecte a l'Ajuntament de Sant Cugat, els costos són econòmics, en primer lloc, ja que com va reconèixer el propi alcalde no pot fer determinades polítiques públiques en haver de pagar els advocats que defensen la posició de l'Ajuntament en els diferents processos que va obrint Núñez i Navarro. A aquest cost actual s'hi ha de sumar el cost de les possibles indemnitzacions pels

perjudicis causats a promotors i propietaris. A nivell administratiu i polític, no hi ha costos o costos zero, pel suport de la resta de municipis que és unànime i el de la Generalitat que des del 2003, i governi qui governi, sosté la causa de Torre Negra. A més els propietaris, tot i que ataquen l'Ajuntament i han aconseguit el suport dels tribunals, es defensen fent una oferta per compartir l'ús de Torre Negra amb els ciutadans; d'aquesta manera legitimen la reivindicació i l'alimenten. És notable que la Comissió de Seguiment no sigui discutida.

A més d'aquest suport gairebé incondicional, és evident que els partits en general i CiU en particular, que governa amb majoria absoluta al municipi, treuen un gran benefici d'estar a favor d'una causa que no oblidem va ser en el seu dia recolzada per les firmes d'un 20% de la població. Per tant si tornem a fer la suma global de costos i beneficis, també és favorable a l'actor institucional. El fet de protegir més hectàrees de terreny rural que qualsevol altre ajuntament de la zona ha atorgat al consistori, que és l'única ciutat de més de 50.000 habitants governada per CiU, un lideratge reconegut que ha realçat la persona de l'alcalde i la seva posició dins el seu partit.

El paper del tercer actor, la Generalitat, és menys destacat perquè l'estructura tant de costos com de beneficis és poc clara i determinant. Els costos de moment no s'han concretat perquè tot són encara projectes i el govern català no s'ha personat en les causes judicials. Els beneficis són molt indirectes i genèrics, a tots els governs els agrada aparèixer com protector de la natura, però el cas de Torre Negra és massa petit per una institució d'abast nacional.

Primer, i fins el 2003 sota el govern de CiU, no hi havia dissensions entre els consellers, però tampoc no hi havia una política a executar. Però això canvia, quan els processos judicials oberts per Núñez i Navarro arriben al final amb la confirmació de les sentències favorables als demandants pel Tribunal Suprem. Ara bé, malgrat que des de Política Territorial s'executen les sentències perquè no es pot fer altra cosa en un estat de dret, el conseller de Medi Ambient impulsa una política molt decidida a favor de la declaració de "parc natural" de Collserola que indirectament acaba afectant Torre Negra perquè es preveu integrar-la dins d'aquest espai protegit. Però no es pot ignorar que la Generalitat ha actuat sempre a remolc dels protagonistes, que són la Plataforma i l'Ajuntament de Sant Cugat i ni tant sols els propietaris han demanat la seva empara. No hi ha hagut una voluntat de protagonisme per part de la Generalitat i els governs de diferent signe que s'han succeït no han fet ús de la competència de planificació urbanística del territori.

El quart actor són els promotors i els propietaris. En aquest cas a la inversa dels anteriors, els costos són superiors als beneficis si l'opció protectora prospera. Així podem esmentar, per exemple, com a costos, el cost d'oportunitat de no construir els habitatges. Això explicaria el rebuig frontal de les indemnitzacions que l'Ajuntament ha ofert a compte de les expropiacions que només serien admeses a partir de la duplicació de la quantia ofertada per l'Ajuntament. També explica la

darrera contraoferta, cedir gratuïtament una part dels terrenys que passarien a ser propietat pública a canvi de la concessió de la llicència d'obres perquè no es faria si els beneficis de la construcció no compensessin els costos de la donació de terrenys. Els beneficis que comportaria la no construcció són els mateixos que per a la resta dels ciutadans, gaudir d'un espai natural. Però indubtablement per a ells seria millor que aquest beneficis es sumessin als beneficis econòmics si s'accepta la seva contraoferta.

3. Motivacions per la cooperació

3.1. La cooperació com a fenomen social

La nostra primera constatació a l'hora d'abordar aquest punt és que és impossible dur a terme una acció col·lectiva sense cooperació. Per aquest motiu, hem considerat important analitzar les motivacions que provoquen que els individus cooperin.

Probablement, si féssim la pregunta sobre les motivacions per la cooperació a un economista ens subratllaria que els individus, que actuen des d'una perspectiva sempre racional, necessiten incentius per a cooperar.

Aquesta perspectiva tot i ser vàlida no serà la nostre principal resposta, la usarem com a complementària de la noció de capital social. Com ja hem dit, per explicar les motivacions, prestarem especial atenció al concepte de capital social, que és quelcom objectivable que ens permetrà introduir els conceptes de “bonding” i “bridging”. A més que aquest concepte és central en l'assignatura, evitarà caure en explicacions de les motivacions de caire psicologista.

Quan s'hagi analitzat el capital social es procedirà a realitzar l'anàlisi d'un fenomen simètric i intrínsec a la pròpia naturalesa de la cooperació com és l'existència dels anomenats “free riders”. Tot seguit, es definirà aquest tipus d'actors i se'n diferenciarà (seguint el model de l'exposició de Can Vies) els de caràcter passiu i els de caràcter actiu.

A mode de resum, en aquests apartats pretenem estudiar els tres punts que van implicats en la noció de cooperació: les motivacions, el capital social i els “free riders”, que, per altra banda, estan íntimament lligats.

3.2. Conceptes bàsics

En primer lloc convé definir els diferents conceptes a tractar en aquest apartat, tant per evitar confusions o interpretacions alternatives dels mateixos conceptes, com per fer més efectiva la nostra anàlisi.

Entenem per *motivació*, concepte propi de l'àmbit de la psicologia i la filosofia, aquell factor o principi intern de la persona que l'impulsa a satisfer unes determinades necessitats pròpies. Això suposa que generalment les conductes estan sustentades per motivacions.

Un altre important concepte a tractar per copsar la noció de cooperació és el de *capital social*. Aquí usarem el concepte sociològic del terme (perquè també existeix el concepte de capital social en l'àmbit mercantil i de la comptabilitat, però són definicions diferents). És un concepte difícil de definir, però podríem dir que entenem per capital social el conjunt de xarxes socials a les quals accedim durant la vida. El capital social mesura la sociabilitat, entesa com la capacitat per a treballar conjuntament per impulsar una acció col·lectiva, d'un conjunt de persones a més de tots aquells elements que permeten l'efectivitat de la col·laboració dels implicats en una acció col·lectiva.

Si mirem ara a nivell macro les diverses xarxes socials d'una societat, ens adonem que no totes són iguals. Així, hi ha col·lectius "bridging", on és molt fàcil introduir-se perquè entrar-hi no suposa gaires costos a l'individu. No són col·lectius on hi hagi grans restriccions als participants d'una acció col·lectiva per accedir-hi.

Enllaçant amb el nostre treball, l'assemblea de la Plataforma en defensa de Torre Negra és un bon exemple de bridging, ja que tal i com van manifestar els entrevistats, per entrar-hi només s'ha de ser algú sensibilitzat amb el bé col·lectiu defensat (ni tant sols s'imposa ser de Sant Cugat) i a més, com també subratllen els entrevistats, formalment no hi ha jerarquia dins l'assemblea.

Per contra, existeixen grups "bonding" que són aquells molt tancats, és a dir, amb fortes barreres tant, per entrar com per sortir-ne. Un exemple il·lustratiu és el de la Màfia o qualsevol altra organització criminal. Aquestes organitzacions, a més de tenir un sistema de coerció sobre els seus integrants, acostumen a exigir d'aquests el coneixement d'un codi intern que no és fàcil d'assimilar per un nouvingut.

Un cop posat l'exemple general, cal dir que durant l'elaboració del nostre treball de camp hem observat un grup d'aquest tipus. Així hem assistit a una reunió de la plataforma en defensa de Collserola on assistien els caps d'algunes de les associacions que la formen. Aquest és un grup bonding perquè qui assisteix a les reunions ho fa per la posició dominant que ocupa en l'associació, per tant, és un grup "tancat" per la jerarquia.

Un cop hem descrit la dinàmica social des de l'òptica dels grups analitzarem la dinàmica individual girant la pregunta inicial, és a dir, ara ens preguntem per les motivacions de la no cooperació.

En intentar respondre ens veiem obligats a fer referència als free riders no cooperadors per excel·lència. Així, definim free riders com els actors que no prenent part en una determinada acció col·lectiva., n'extreuen, almenys, els mateixos beneficis que els qui han cooperat per aconseguir el bé públic que ha motivat l'acció col·lectiva.

Establim dos tipus de free riders els actius i els passius. Els actius són aquells que no participen continuadament en l'acció col·lectiva, però que poden arribar a participar-hi en moments puntuals (generalment ho fan quan l'acció requereix poc cost), en accions de poc cost. En canvi, els segons són els free riders passius són aquells actors que en cap cas s'implicaran en l'acció col·lectiva siguin quins siguin els incentius.

3.3. Motivacions per a la cooperació

Tal i com s'ha definit anteriorment, la motivació és aquell factor o principi intern d'una persona que l'impulsa a satisfer unes determinades necessitats de la mateixa persona. Ara bé, a partir de les diferents motivacions existents en les persones, se'n pot fer una tipologia d'actors respecte a les seves pròpies motivacions, la qual està lligada a un model de l'acció col·lectiva anomenat "model de llindars", que serà explicat més endavant. Aquesta tipologia ajuda a comprendre el "modus operandi" dels diferents hipotètics actors de tota acció col·lectiva.

En primer lloc trobem el grup de les persones anomenades "kantianes". El kantià és una persona que actua per principis, i es mobilitzarà en una acció col·lectiva determinada encara que aquesta resulti un fracàs, sobretot en termes de participació. Per tant, el kantià no necessita un determinat llindar de persones o principis "extres" per a mobilitzar-se. Després trobem el grup dels "utilitaristes", que són aquelles persones que actuen fent càlculs racionals d'acord amb la seva pròpia utilitat (interès, conveniència). Llavors, aquestes persones, perquè es mobilitzin, ha d'haver-hi un determinat nombre de persones que es mobilitzin en l'acció col·lectiva en qüestió. Per últim, trobem la categoria dels "altruistes", actors que estan disposats a assumir més costos que la resta de persones mobilitzades i que actuen en consciència col·lectiva. Així doncs, per aconseguir la seva mobilització també és necessari un determinat llindar de persones, i només actuaran si la seva acció o paper en l'acció col·lectiva millora el resultat a assolir.

En el cas de la Plataforma per la Defensa de Torre Negra i Rodalies, gran part de les

motivacions dels mobilitzats estan molt relacionades amb la pròpia naturalesa del bé. Tal i com s'ha explicat anteriorment, en aquest cas el bé no és el terreny, sinó la preservació i protecció del mateix. Aquesta és una de les motivacions més fortes dels mobilitzats en favor de la defensa i preservació del espai de Torre Negra. Una altra motivació és de caire més ecologista. Torre Negra és un espai ric en biodiversitat mediterrània i clau per a la subsistència dels ecosistemes del voltant, atès que forma part de la lògica de connectivitat natural dels parcs naturals de la zona. La urbanització de la zona produiria grans agressions de valor ecològic i dificultaria en gran mesura la subsistència dels ecosistemes de la zona.

En una entrevista feta a Kristian Herbolzheimer, un dels portaveus de la Plataforma de Torre Negra, comentava que una altra de les motivacions de la campanya en defensa de la zona de Torre Negra és que aquest cas ajudi a crear consciència i hàbits que ajudessin a defensar altres espais, i que per tant, la Plataforma de Torre Negra serveixi d'exemple a altres plataformes i formes d'acció col·lectiva amb objectius similars. L'esperit d'aprofundiment de la democràcia també era una altra de les motivacions dels mobilitzats per la defensa de la zona de Torre Negra, tot demostrant que la ciutadania és capaç de generar i encapçalar propostes complexes com les del cas de Torre Negra fins al punt de poder-les dur dins de l'arena política. Fer prevaler l'interès general sobre els interessos particulars també és una motivació de caràcter democràtic per la defensa de Torre Negra.

Pel que fa al capital social de la Plataforma, podem identificar un canvi a partir de l'any 1998-1999 aproximadament.

Des dels mesos posteriors a la Festa de la Tardor de 1993, període de constitució de la Plataforma, l'acció col·lectiva per a la defensa de Torre Negra era molt considerable. En les reunions de la Plataforma hi participaven un gran número de persones, tan com a representants d'altres entitats com a títol individual. Tal i com assenyala Lluís Llerena, un altre dels portaveus de la Plataforma per Torre Negra, aquestes reunions eren de caràcter assembleari, formalment sense cap jerarquia. No hi havia càrrecs formals, tot i que els membres que en feien un seguiment més diari del cas de Torre Negra sovint feien de representants de la mateixa Plataforma, però per qüestions pràctiques i no perquè ostentessin un càrrec dins de l'organització. Al principi aquestes reunions eren setmanals, però després es van anar espaïant fent-ne només dues o tres a l'any, però mantenint el caràcter obert i accessible a totes les persones en favor de la defensa de la zona de Torre Negra. Per tant, podem veure que abans de l'any 1999, quan es donaven tots aquests elements, la Plataforma tenia una base de capital social àmplia (en termes quantitius de participació ciutadana) però poc densa (en el sentit de poc especialitzada, poc tècnica). És a dir, la Plataforma llavors tenia una base social de caire "bridging". Herbolzheimer afirmava en l'entrevista que se li va realitzar que l'estratègia inicial de la Plataforma era la de crear una inèrcia social prou

àmplia com per poder portar el tema de la defensa de la zona de Torre Negra a l'arena política i així comprometre els partits polítics en la defensa de la mateixa. Aquesta n'és una altra prova del caràcter “bridging” de la Plataforma en aquest període, juntament amb les característiques esmentades.

Ara bé, i d'acord amb les explicacions de Lluís Llerena, a partir de l'any 1998 aproximadament, s'inicia la “batalla” judicial i els debats es complexifiquen, agafant un caire més tecnico-jurídic. Es requeria doncs, disposar d'experts, de gent amb un perfil molt més tècnic. Aquests realitzaven un seguiment diari del cas, i juntament amb el fet que disposessin de coneixements molt més tècnics, acabaven sent persones indispensables. Per altra banda, la complexitat dels debats i el pas dels anys (ja que mantenir un considerable nombre de persones mobilitzades i actives durant molt de temps és molt complicat), provocava que l'acció col·lectiva s'anés reduint, i per tant, que la participació anés disminuint. A les reunions de la Plataforma doncs, s'acostumava a parlar d'aquests temes més tècnics i la gent preguntava els dubtes que tenia. És en aquest període quan podem percebre el canvi en el capital social de la Plataforma.

Veiem que de ser una Plataforma amb una base social de caire “bridging” passa a ser-ne una de caràcter “bonding”, més restringida i reduïda. Que passi a ser “bonding” no vol dir que s'hi possessin restriccions expressament en l'accés i manteniment dins de la Plataforma, sinó que degut a les circumstàncies i als objectius de la mateixa, aquesta transformació va ser necessària i inevitable. Tal i com assenyalava Herbolzheimer, a més del seguiment de la “batalla” judicial, la Plataforma tenia ara també com a objectius generar propostes (davant la lentitud administrativa) i el seguiment de la tasca dels equips tècnics, entre altres coses. Per tant, el capital social de la Plataforma per a la Defensa de Torre Negra i Rodalies, a partir de l'any 1998-1999, acaba sent menys ampli (menys participació ciutadana) però més dens (més especialitzat, més tècnic).

Veiem que les mobilitzacions realitzades sobre el cas de Torre Negra han estat limitades. Trobem la gran participació ciutadana que hi ha després de la Festa de la Tardor del 1993, i veiem que només hi ha hagut dues mobilitzacions ciutadanes: la marxa unitària sorgida arran de l'agressió del Pi d'en Xandri, amb 3.000 persones mobilitzades, i la protesta contra la urbanització de la Costa del Golf, que en va tenir 1.000. La ciutadania ha realitzat l'autèntica participació via signatures, recollint-ne la Plataforma més de 10.000. Així doncs, i d'acord amb les característiques del bé a defensar, explicades en apartats anteriors, podríem concebre la pròpia ciutadania com a free riders d'aquesta acció col·lectiva. La part de la ciutadania que va participar en la recollida de firmes serien free riders actius, d'acord amb el concepte explicat anteriorment, la resta de la ciutadania serien free riders passius. Altres free riders els trobaríem al bàndol dels propietaris. La “batalla” per aconseguir urbanitzar la zona de Torre Negra la duu sobretot l'empresa propietària de gran part de la zona

Núñez i Navarro, la resta de propietaris surten beneficiats de l'acció d'aquest últim sense realitzar ni mobilitzacions ni ajuts significatius a l'acció de Núñez i Navarro. Per últim, en una conferència realitzada a Sant Cugat sobre el cas de Torre Negra realitzada per Lluís Llerena i per l'alcalde del municipi, Lluís Recoder, es vol convertir la zona de Torre Negra en un Parc Rural, que s'intentaria incorporar a la proposta de Parc Natural de Collserola, que s'ha d'aprovar abans que s'acabi el 2008. Per a que es constitueixi aquest Parc Rural, ha d'haver-hi una pagesia que s'ocupi de l'agricultura del Parc. D'acord amb el que explicava Lluís Llerena, per començar als propietaris no els interessa fer-ne una zona d'agricultura sinó urbanitzar els terrenys, i tot i que no hi ha cap associació de pagesos que estigui implicada en el projecte del Parc Rural de Torre Negra, sí que hi ha diversos grups de pagesos al Vallès que sí que hi voldrien conrear. També hi ha pagesos organitzats que estan implicats en el Parc Agrícola de Sabadell (entre altres) i cooperatives de consumidors de productes ecològics, d'on també podrien sortir-ne interessats en què es faci el Parc Rural de Torre Negra. Per això, també es podrien considerar free rider aquell sector de la pagesia que estaria interessada en què es fes un Parc Rural de Torre Negra, ja que no s'ha mobilitzat i tampoc ha participat en l'acció col·lectiva per a la defensa de la zona de Torre Negra.

4. Aplicació de models

4. 1. El model de llindars

De tots els models d'acció col·lectiva estudiats, el model més aplicable al cas de l'acció col·lectiva per la defensa de la zona de Torre Negra seria el model de llindars.

Aquest model es plasma en un gràfic en què a l'eix de les abscisses hi ha representats els valors esperats, mentre que en l'eix de les ordenades, s'hi representa els valors reals. Llavors el gràfic consta d'una línia recta diagonal que sorgeix del punt 0,0 (valor 0 tant pels valors reals com pels esperats) i que servirà com a paràmetre per entendre el gràfic. La segona línia representada en el gràfic és la línia de les expectatives, paràbola que intersecciona dues vegades amb la línia paràmetre. Tots quan els valors es troben sobre aquesta línia de les expectatives i sempre que el tram en d'aquesta línia estigui per sobre de la línia paràmetre, es pot considerar que l'acció col·lectiva ha estat un èxit.

Al principi d'una acció col·lectiva són poques les persones que impulsen la mobilització de les persones en favor d'una acció col·lectiva. Hi ha tota una sèrie de valors, de llindars, que són el

nombre necessari de persones que ha d'haver-hi mobilitzats perquè altres persones també es mobilitzin en favor de l'acció col·lectiva en qüestió. A mesura que es la gent es va mobilitzant i la causa per la qual es mobilitzen s'estén, més gent s'anirà afegint en aquesta acció col·lectiva. De les dues interseccions entre la línia paràmetre i la línia de les expectatives esmentades, la primera mostra el pas cap a l'èxit de l'acció col·lectiva, quan la línia de les expectatives talla per primer cop la línia paràmetre. Aquesta és el senyal que l'acció col·lectiva impulsada en favor d'una causa concreta comença a ser un èxit. Aquest èxit es mantindrà un temps, tot arribant fins i tot a un punt àlgid de participació ciutadana, punt en què la línia d'expectatives adquireix el seu valor més elevat. A partir d'un determinat moment, independentment de les causes o els motius que portin a fer-ho, la mobilització començarà a disminuir, fins al moment en què aquesta acabarà desapareixent. Aquest últim moment, en què l'acció col·lectiva arriba al punt que ja no pot mantenir-se, és el que en el gràfic es correspon al segon punt d'intersecció entre les dues línies.

El model només pretén fer visible la relació entre els valors esperats i els valors reals. Un dels elements que permet fer una aplicació parcial d'aquest model en el cas de Torre Negra és el fet de que un inici la seva base social fos de caràcter "bridging", que va permetre l'impuls i èxit de l'acció col·lectiva en favor de la defensa de la zona de Torre Negra. A més, la tecnificació explicada en els apartats anteriors que va experimentar la Plataforma per la Defensa de Torre Negra i Rodalies explica la decaiguda participativa en aquesta acció col·lectiva, el que seria el pas cap a la segona intersecció en el gràfic del model de llandars.

Ara bé, tal i com s'acaba de dir, l'aplicació d'aquest model només pot ser parcial. La Plataforma per la Defensa de Torre Negra i Rodalies va tenir una gran participació en el període de la seva constitució (després de la Festa de la Tardor de 1993), però pel que fa a mobilitzacions ciutadanes, només hi ha hagut la marxa unitària sorgida en resposta a l'agressió del Pi d'en Xandri, que va mobilitzar 3.000 persones, i la protesta contra la urbanització de la Costa del Golf, en la qual van participar 1.000 persones. Aquest model es basa sobretot en les mobilitzacions ciutadanes realitzades, i com veiem, en aquest cas aquestes han estat reduïdes, centrant-se molt més en altres instruments de participació com la recollida de firmes. L'acció col·lectiva es basava, a més d'aquestes peticions de signatures, en les reunions obertes que es feien a la Plataforma de Torre Negra i en el que va ser la "secretaria tècnica" *de facto* del moviment, el Grup de Natura del Club Muntanyenc de Sant Cugat. És degut a la idiosincràsia del cas de Torre Negra que aplicar un altre model és molt difícil, i que el model de llandars, que és el més aplicable, sigui només aplicable de forma parcial.

Per tot l'esmentat podem afirmar, a partir del que s'ha explicat, que la Plataforma per Torre Negra ha estat molt exitosa com a plataforma, degut sobretot al seu funcionament i als objectius

aconseguits, però no tant exitosa en matèria d'acció col·lectiva, en el sentit que el nombre de grans mobilitzacions ciutadanes realitzades per la Plataforma han estat poques.

Conclusió

Les conclusions serien les següents. En primer lloc, en relació als actors i a l'evolució de l'acció col·lectiva, cal destacar el canvi en la base social de la Plataforma. Com ja hem apuntat anteriorment, fins el 1999, la Plataforma tenia una base social àmplia i era un clar exemple d'una organització “bridging” perquè tots els membres es coneixien i l'assemblea era oberta. Però un cop assolit el primer objectiu, és a dir, el canvi de qualificació dels terrenys i havent de passar al segon, l'elaboració del pla de protecció, l'organització deixa de ser de tipus “bridging” per ser més tancada i rígida de tipus “bonding”. La Plataforma es tecnifica, reduint-se per la base, però disposa d'uns equips tècnics més adequats per acomplir el seu segon objectiu, atenent a l'especial relació que uneix la Plataforma amb les autoritats locals.

En segon lloc, aquesta especial relació constitueix una peculiaritat notable de la nostra plataforma i ha tingut conseqüències en l'acció col·lectiva que ha portat a terme. S'han fet servir mecanismes de participació política més convencional que no pas altres plataformes existents arreu del territori català. Aquesta fet està estretament lligat amb la primera conclusió, ja que ha tingut conseqüències en l'evolució del capital social de la Plataforma. Podem afirmar, doncs, que si bé la Plataforma ha estat un èxit quant a l'assoliment d'objectius (els terrenys són ara per ara no urbanitzables i ja s'ha iniciat el debat del Pla Especial de Protecció), des del punt de vista de l'acció col·lectiva que és l'objecte del treball, la discontinuïtat de la mobilització és una limitació malgrat que les convocatòries esporàdiques assoleixin un gran èxit.

---

[1] Mankiw, N.G., *Principios de Economía*, Madrid, McGraw Hill, 2004, pàg. 141

[2] Stiglitz, J.E. *La economía del sector público*, Barcelona, Antoni Bosch, 2002, pàg. 150